

Een kwart eeuw Stichting Oude Groninger Kerken

SASKIA SIMON

Dit jaar is het feest: de Stichting Oude Groninger Kerken viert haar vijfde lustrum.

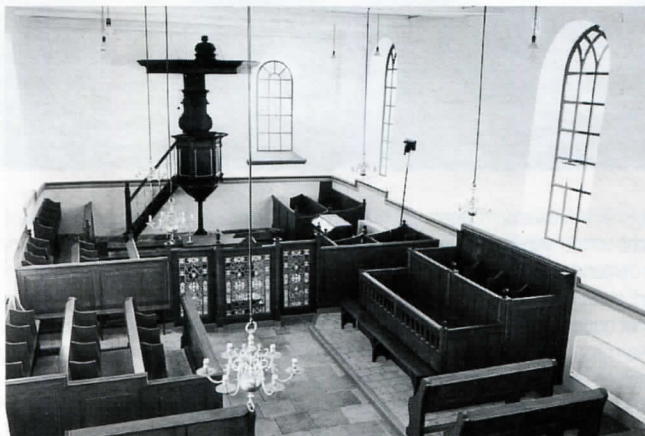
Het doel van de stichting is de belangstelling voor de historische kerkgebouwen in de provincie Groningen te bevorderen en in stand te houden. Dit doet zij allereerst door het overnemen en restaureren van kerkgebouwen, verder door het verspreiden van kennis over de kerken, het openstellen van de gebouwen en het organiseren van activiteiten.

Het bezit van de stichting omvat dit jaar 42 kerken, 2 torens, 1 klokkestoel, 2 pastorieën, 9 kerkhoven, 1 tuin en 1 kanaaloever. Prachtig, maar lastig. Denk aan de dure restauraties, het steeds omvangrijker onderhoud. Een trots bezit van andere aard is het aantal donateurs van de stichting. Per 1 januari 1994 waren dat 5583 personen. Het tijdschrift 'Groninger Kerken' heeft 3500 abonnees. Het verwerven van de kerken gebeurt door de gebouwen van kerkgemeenten in eigendom over te nemen. De kerkgemeenten geven een 'bruidsschat' van 25.000 gulden mee.

Brand.

'Het oudste en meest onaangetaste Gereformeerde kerkje dat er nog in Groningen was, is onlangs in rook opgegaan. Dat is een groot verlies. Het had een waardevol orgel en prachtig meubilair. De Stichting had het best over willen nemen.' *H.G. de Olde*, voorzitter van de Stichting Oude Groninger Kerken houdt het Nieuwsblad van het Noorden omhoog van die middag, 14 februari. Op de voorpagina een ongeluksfoto in kleur met vlammen en brandweerlieden. Het kerkje van Kielwindeweer uit 1858 is verwoest.

Het interieur van de kerk van Feerwerd na de restauratie (foto's Jan Hovinga).

Hoewel de Stichting tot nu toe alleen Hervormde kerken in bezit heeft, verwacht zij in de toekomst door de ontkerkelijking ook Gereformeerde en eventueel Katholieke kerken aangeboden te krijgen. Die kerken moeten dan wel op de Monumentenlijst staan. Door het Monumenten Selectie Project voor de Jongere Bouwkunst (1850 - 1940) zullen er nog ruim 10 kerken in de provincie op die lijst komen. Voor de Gereformeerde kerk in de S.S. Rosensteinlaan in de stad Groningen (gebouwd door *Kuiler en Drewes* in 1927) heeft de Stichting al belangstelling: 'Dat is zo'n imposant gebouw, stedenbouwkundig van grote allure, een soort burcht. Ja, maar dat kost geld, even duur in onderhoud op den duur als de Der Aa-kerk.'

'Behalve plaatsing op de Monumentenlijst - vanwege de subsidiabiliteit - zijn er voor de Stichting nog een paar criteria voor het overnemen van kerkgebouwen. Bijvoorbeeld: Is het in onze ogen van voldoende belang? En het derde criterium: Is de kerkgemeente echt niet in staat om de restauratie zelf ter hand te nemen? De grote kerk van Veendam is ons jaren geleden aangeboden, maar na openlegging van de boeken bleek dat de gemeente het zelf wel kon. Die kerk is nu helemaal gerestaureerd.

Een laatste criterium is of de kerk naar onze idee voldoende exploitabel is.'

Te huur.

'In beginsel zijn al onze kerken voor een klein bedrag te huur. Voor concerten, lezingen, noem maar op. We streven ernaar dat iedereen wat aan zo'n kerk heeft. In de kerken van Godlinze, Oudeschans en Wehe kun je bijvoorbeeld tegenwoordig ook het burgerlijk huwelijk laten sluiten. En er zijn al bedrijven in de stad Groningen die hun gasten in de Der Aa-kerk ontvangen en dan worden er ook maaltijden aangericht. Het cateringbedrijf komt met tafels en al naar binnen. De kerken hoeven trouwens niet allemaal een bestemming te hebben. Het kerkje van Wittewierum (Rijksmonument) kan wel afgebroken worden, vindt de gemeente Ten Boer. Omdat het nog geen bestemming heeft. Die gemeente heeft geen kaas gegeten van monumentenzorg. De restauratie van dit kerkje is heel urgent; de muren, het houtwerk en het hele interieur staan op instorten. Het treurige is dat je nu, met die decentralisatie van de overheids subsidies, afhankelijk bent geworden van de prioriteitenstelling in de gemeenten. Het zijn eigenlijk twee sluisjes: eerst de volksvertegenwoordiging, die niet zoveel geld over heeft voor monumentenzorg, en dan de gemeenten die naar willekeur met het geld kunnen handelen.'

Stichting Oude Groninger Kerken, Westersingel 43, 9718 CD Groningen, telefoon: 050 - 123 569.

Saskia Simon is PR-medewerker van Heemschut Groningen

Restauratie van de preekstoel van de kerk van Tolbert.

